

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ จะแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และพฤติกรรม โดยคำนวณเป็นร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงในระดับความรู้และทัศนคติ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ก่อนและหลังการเผยแพร่ เพื่อตอบสนองมติฐานข้อที่ 1, 2, 3 และ 4 แยกออกเป็น

- ก. การทดสอบสมมติฐานที่ 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้ของแต่ละหมู่บ้านทดลองก่อนและหลังการทดลอง
- ข. การทดสอบสมมติฐานที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับทัศนคติของแต่ละหมู่บ้านทดลองก่อนและหลังการทดลอง
- ค. การทดสอบสมมติฐานที่ 3 เปรียบเทียบประสิทธิผลของสื่อมวลชน ผสมกับสื่อมวลชนผสมผนวกสื่อบุคคล
- ง. การทดสอบสมมติฐานที่ 4 วัดประสิทธิผลของการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่เปรียบเทียบหมู่บ้านควบคุมและหมู่บ้านทดลอง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ทางด้าน ประชากร เศรษฐกิจ สังคม และพฤติกรรม กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เพื่อตอบสนองมติฐานข้อที่ 5

- ก. การทดสอบสมมติฐานที่ 5 ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ทางด้าน ประชากร เศรษฐกิจ สังคม และพฤติกรรม กับความรู้และทัศนคติ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ของหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยการหาค่าร้อยละของกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และพฤติกรรม แบ่งตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มควบคุม คือ กลุ่มประชากรที่ไม่ได้รับการเผยแพร่ความรู้และทัศนคติจากหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่

กลุ่มทดลอง 1 คือ กลุ่มประชาชนที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้และทัศนคติจากหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ โดยการใช้สื่อมวลชนผสม

กลุ่มทดลอง 2 คือ กลุ่มประชาชนที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้และทัศนคติจากหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ โดยการใช้สื่อมวลชนผสมผนวกสื่อบุคคล

1. เพศ พบว่าตัวอย่างในกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เป็นเพศชายร้อยละ 66, 64 และ 60 ตามลำดับ และเป็นเพศหญิงร้อยละ 34, 36 และ 40 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามเพศ

เพศ	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	33	66	32	64	30	60
หญิง	17	34	18	36	20	40
รวม	50	100	50	100	50	100

2. อายุ พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 แต่ละกลุ่มส่วนใหญ่มียุ่แตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่มียุ่อยู่ในวัยกลางคน คือ อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมา มีอายุค่อนข้างมาก คือ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 28 ส่วนตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่มียุ่อยู่ในวัยหนุ่มสาว คือมีอายุ 30 ปีลงมา คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมา อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 36 สำหรับตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่มียุ่ค่อนข้างมาก คือ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา อยู่ในวัยกลางคน คือ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามอายุ

อายุ	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
30 ปีลงมา	9	18	21	42	2	4
31-40 ปี	19	38	18	36	10	20
41-50 ปี	8	16	8	16	18	36
51 ปีขึ้นไป	14	28	3	6	20	40
รวม	50	100	50	100	50	100

3. ระดับการศึกษา พบว่า ตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาตอนต้น เกือบทั้งหมดถึงร้อยละ 90, 92 และ 88 ตามลำดับ รองลงมาจบการศึกษาประถมศึกษาตอนปลายทั้ง 3 กลุ่ม มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 6 และพบว่ามีทั้ง 3 กลุ่ม มีผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นน้อยมาก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	กลุ่มควบคุม จำนวน ร้อยละ		กลุ่มทดลอง 1 จำนวน ร้อยละ		กลุ่มทดลอง 2 จำนวน ร้อยละ	
ประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-ป.4)	45	90	46	92	44	88
ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5-ป.7)	3	6	3	6	3	6
มัธยมศึกษาตอนต้น (มศ.1-มศ.3)	1	2	1	2	3	6
อื่นๆ (ประกาศนียบัตร- วิชาชีพ)	1	2	-	-	-	-
รวม	50	100	50	100	50	100

4. สถานภาพสมรส พบว่า ตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่สมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน กล่าวคือ กลุ่มควบคุม มีถึงร้อยละ 86 โดยเฉพาะในกลุ่มทดลอง 1 ตัวอย่างเกือบทั้งหมดสมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 98 สำหรับในกลุ่มทดลอง 2 สมรสแล้ว อยู่ด้วยกัน มีร้อยละ 74 รองลงมา มีผู้เป็นหม้ายร้อยละ 14 นอกนั้นมีเพียงเล็กน้อยที่เป็นโสด หย่า และแยกกันอยู่ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สมรส อยู่ด้วยกัน	43	86	49	98	37	74
โสด	-	-	-	-	1	2
หม้าย	5	10	-	-	7	14
หย่า	-	-	-	-	2	4
แยกกันอยู่	2	4	-	-	1	2
ผู้ที่ไม่ตอบ	-	-	1	2	2	4
รวม	50	100	50	100	50	100

5. ขนาดครอบครัว พบว่า ตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 3-5 คน กล่าวคือ กลุ่มควบคุมมีสมาชิกในครอบครัว ตั้งแต่ 3-5 คน ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมามีสมาชิกในครอบครัวมากตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ร้อยละ 16 ส่วนตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 มีสมาชิกในครอบครัว 3-5 คน ร้อยละ 58 รองลงมามีสมาชิกในครอบครัวมากตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป มีอยู่ร้อยละ 26 สำหรับในกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 3-5 คน เหมือนกัน คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมามีจำนวนสมาชิกน้อยคือ 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามขนาดครอบครัว

ขนาดครอบครัว	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1-2	4	8	7	14	9	18
3-5	38	76	29	58	33	66
6 คนขึ้นไป	8	16	13	26	4	8
ผู้ไม่ตอบ	-	-	1	2	4	8
รวม	50	100	50	100	50	100

6. รายได้ พบว่า ส่วนใหญ่ตัวอย่างในกลุ่มควบคุมประมาณครึ่งหนึ่งมีรายได้เดือนละ 501-1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมามีรายได้น้อยคือต่ำกว่าเดือนละ 500 บาท ร้อยละ 26 ส่วนตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่แล้วมีรายได้น้อยคือต่ำกว่าเดือนละ 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมามีรายได้เดือนละ 501-1,000 บาท ร้อยละ 28 สำหรับในกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่มีรายได้น้อยเหมือนกลุ่มทดลอง 1 คือต่ำกว่าเดือนละ 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมามีรายได้เดือนละ 501-1,000 บาท ร้อยละ 34 และพบว่าทั้ง 3 กลุ่มมีเพียงส่วนน้อยที่มีรายได้ตั้งแต่ 2,000 บาทขึ้นไป ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามรายได้

รายได้เดือนละ	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าเดือนละ 500 บาท	13	26	33	66	23	46
501-1,000 บาท	26	52	14	28	17	34
1,000-2,000 บาท	8	16	2	4	4	8
2,001-3,000 บาท	1	2	-	-	4	8
3,001-4,000 บาท	1	2	1	2	2	4
4,000 บาทขึ้นไป	1	2	-	-	-	-
รวม	50	100	50	100	50	100

7. อาชีพหลัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ ทานา เหมือนกัน กล่าวคือ ตัวอย่างในกลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือทานา คิดเป็นร้อยละ 72 รองลงมามีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 16 ส่วนในกลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ ทานา คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมามีอาชีพทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 28 สำหรับในกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่มีอาชีพทานา คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมามีอาชีพรับจ้าง เหมือนกลุ่มควบคุม คิดเป็นร้อยละ 22 ส่วนอาชีพอื่น เช่น เลี้ยงสัตว์ และค้าขาย มีเพียงเล็กน้อย ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามอาชีพหลัก

อาชีพหลัก	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทานา	36	72	33	66	30	60
ทำไร่	5	10	14	28	5	10
เลี้ยงสัตว์	1	2	2	4	2	4
รับจ้าง	8	16	-	-	11	22
ค้าขาย	-	-	1	2	1	2
รวม	50	100	50	100	50	100

8. อาชีพพรอง พบว่า ตัวอย่างของกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีอาชีพพรองเหมือนกัน คือ รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 46, 26 และ 38 ตามลำดับ แต่ในกลุ่มทดลอง 1 มีอาชีพพรองอีกอย่างหนึ่งที่มีจำนวนเท่ากับอาชีพรับจ้าง คือ ทหาร คิดเป็นร้อยละ 26 สำหรับทานา เลี้ยงสัตว์ และค้าขายมีเพียงเล็กน้อยไม่มากนัก ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามอาชีพพรอง

อาชีพพรอง	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทานา	1	2	2	4	7	14
ทหาร	7	14	13	26	4	8
เลี้ยงสัตว์	10	20	2	4	6	12
รับจ้าง	23	46	13	26	19	38
ค้าขาย	-	-	-	-	3	6
อื่น ๆ	-	-	2	4	3	6
ผู้ที่ไม่ตอบ	-	-	-	-	8	16
รวม	50	100	50	100	50	100

9. การวิจัยเชิงทดลอง พบว่า กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่มีการวิจัยเชิงทดลอง คือ ถ่านและหินเกือบทั้งหมด คิดเป็นร้อยละถึง 96, 98 และ 82 ตามลำดับ มีเพียงส่วนน้อยที่ใช้แก๊สและไฟฟ้า ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามการวิจัยเชิงทดลอง

การวิจัยเชิงทดลอง	กลุ่มควบคุม จำนวน ร้อยละ		กลุ่มทดลอง 1 จำนวน ร้อยละ		กลุ่มทดลอง 2 จำนวน ร้อยละ	
ถ่านและหิน	48	96	49	98	41	82
แก๊สและไฟฟ้า	2	4	1	2	9	18
รวม	50	100	50	100	50	100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10. ที่ดิน พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีที่ดินที่ถือครองเป็นกรรมสิทธิ์ ตั้งแต่ 3-10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมามีที่ดิน 1-2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 36 และมีที่ดิน ตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไปมีจำนวนน้อยมาก (1 คน) คิดเป็นร้อยละ 2 ส่วนในกลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่มีที่ดินที่ถือครองเป็นกรรมสิทธิ์ ตั้งแต่ 1-2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมามีที่ดิน 3-10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10 สำหรับในกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่มีที่ดินที่ถือครองเป็นกรรมสิทธิ์ ตั้งแต่ 1-2 ไร่ เหมือนกลุ่มทดลอง 1 คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมามีที่ดิน 3-10 ไร่ ร้อยละ 26 และพบว่าทั้งกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีผู้ไม่ยอมตอบเกี่ยวกับเรื่องมีที่ดินถือครองเป็นกรรมสิทธิ์ คิดเป็นร้อยละ 20, 36 และ 38 ตามลำดับ ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามที่ดิน

ที่ดิน	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1-2 ไร่	18	36	27	54	15	30
3-10 ไร่	21	42	5	10	13	26
10 ไร่ขึ้นไป	1	2	-	-	3	6
ผู้ไม่ตอบ	10	20	18	36	19	38
รวม	50	100	50	100	50	100

11. การเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า กลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม กล่าวคือ ตัวอย่างในกลุ่มควบคุมไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมคิดเป็นร้อยละ 60 และที่เคยเป็นร้อยละ 40 นั้น เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.1 รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มไทยอาสาป้องกันชาติ ร้อยละ 19.4

กลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 56 ที่เคยเป็นร้อยละ 48 นั้น เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 33.3 รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและกรรมการศึกษามีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 23.8

กลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมเหมือนกับกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง 1 คิดเป็นร้อยละ 72 และที่เคยเป็นร้อยละ 28 นั้น เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาเป็นสมาชิกลูกเสือชาวบ้านและกลุ่มเกษตรกร ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ดังตารางที่ 11

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม

การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคยเป็น	20	40	22	44	14	28
ไม่เคยเป็น	30	60	28	56	36	72
รวม	50	100	50	100	50	100
กลุ่มสังคมที่เคยเป็น*						
ลูกเสือชาวบ้าน	5	13.9	-	-	5	16.7
กลุ่มเกษตรกร	4	11.1	5	23.8	5	16.7
สหกรณ์การเกษตร	13	36.1	7	33.3	12	40.0
ไทยอาสาป้องกันชาติ	7	19.4	3	14.3	2	6.7
อาสาป้องกันไฟป่า	3	8.3	1	4.8	1	3.3
กรรมการศึกษา	3	8.3	5	23.8	2	6.7
อื่นๆ	4	11.1	-	-	3	10.0
รวม	36	100	21	100	30	100

*แต่ละคนอาจเป็นสมาชิกมากกว่า 1 กลุ่ม

12. การรับทราบเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่เคยรับทราบเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 84, 72 และ 68 ตามลำดับ

กลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่เคยรับทราบเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากการดูโทรทัศน์ ร้อยละ 25.8 รองลงมา จากการฟังวิทยุ ร้อยละ 23.7 ส่วนแหล่งอื่นๆ ได้แก่ การประชุมอบรม เจ้าหน้าที่ป่าไม้ บ้ายประกาศ เพื่อนบ้าน หนังสือพิมพ์ เอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว การสนทนากับบุคคลอื่นและ นิตยสาร วารสาร ตามลำดับ

กลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่เคยรับทราบเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากการดูโทรทัศน์ ร้อยละ 25.8 รองลงมา จากการฟังวิทยุ ร้อยละ 23.7 ซึ่งการรับทราบจากโทรทัศน์และวิทยุ เหมือนกับกลุ่มควบคุม ส่วนแหล่งอื่นๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ หนังสือพิมพ์ จากการประชุมอบรม จากป้ายประกาศ เอกสารสิ่งพิมพ์ และเพื่อนบ้าน ตามลำดับ

กลุ่มทดลอง 2 เคยรับทราบเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากการดูโทรทัศน์เป็นส่วนใหญ่ เหมือนกับกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง 1 ส่วนรองลงมา นั้นรับทราบจากการพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ร้อยละ 15 และแหล่งอื่นๆ ได้แก่ วิทยุ เพื่อนบ้าน นิตยสาร วารสาร บ้ายประกาศ หนังสือพิมพ์ การสนทนากับบุคคลอื่น การประชุมอบรม และจากการไปทัศนศึกษา ตามลำดับ ตามตารางที่ 12

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามการรับทราบ
เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากสื่อต่างๆ

การรับทราบเกี่ยวกับการ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคยทราบ	42	84	36	72	34	68
ไม่เคยทราบ	8	16	14	28	16	32
รวม	50	100	50	100	50	100
แหล่งที่ได้รับทราบ*						
เอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว	3	3.2	7	1.6	-	-
วิทยุ	22	23.7	17	27.0	14	14.0
โทรทัศน์	24	25.8	20	31.7	32	32.0
หนังสือพิมพ์	4	4.3	6	9.5	6	6.0
นิตยสาร วารสาร	1	1.1	-	-	8	8.0
ป้ายประกาศ	5	5.4	3	4.8	7	7.0
เพื่อนบ้าน	5	5.4	1	1.6	13	13.0
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	12	12.9	11	17.5	15	15.0
จากการประชุมอบรม	14	15.1	4	6.3	1	1.0
การสนทนากับบุคคลอื่น	3	3.2	-	-	3	3.0
ไปทัศนศึกษา	-	-	-	-	1	1.0
รวม	93	100	83	100	100	100

*แต่ละคนอาจรับทราบจากแหล่งต่างๆ มากกว่า 1 แห่ง

13. การถ่ายทอดข่าวสาร พบว่า กลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และ กลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่เคยได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ แล้ว และได้นำข่าวสารเหล่านั้นไปถ่ายทอดหรือพูดคุยกับบุคคลอื่น คิดเป็นร้อยละ 68, 52 และ 64 ตามลำดับ และพบว่ากลุ่มทดลอง 2 ไม่เคยนำข่าวสารไปถ่ายทอดหรือพูดคุยกับบุคคลอื่นเกือบครึ่ง คิดเป็นร้อยละ 48 ส่วนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง 1 มีจำนวนใกล้เคียงกันที่ไม่เคยนำข่าวสารดังกล่าวไปถ่ายทอด คิดเป็นร้อยละ 32 และ 36 ตามลำดับ ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามการถ่ายทอดข่าวสาร

การถ่ายทอดข่าวสาร	กลุ่มควบคุม จำนวน ร้อยละ		กลุ่มทดลอง 1 จำนวน ร้อยละ		กลุ่มทดลอง 2 จำนวน ร้อยละ	
เคย	34	68	26	52	32	64
ไม่เคย	16	32	24	48	18	36
รวม	50	100	50	100	50	100

14. ความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 3 กลุ่มมีความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 2 มีความสนใจมากที่สุด ร้อยละ 68 ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 มีความสนใจมากเหมือนกัน คิดเป็นร้อยละ 52 และตัวอย่างครึ่งหนึ่งของกลุ่มควบคุมมีความสนใจบ้าง คิดเป็นร้อยละ 50 แสดงให้เห็นว่าทั้ง 3 กลุ่ม มีจำนวนน้อยมากที่ไม่สนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ความสนใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	กลุ่มควบคุม จำนวน ร้อยละ		กลุ่มทดลอง 1 จำนวน ร้อยละ		กลุ่มทดลอง 2 จำนวน ร้อยละ	
สนใจมาก	20	40	26	52	34	68
สนใจบ้าง	25	50	23	46	13	26
ไม่สนใจเลย	5	10	1	2	2	4
ไม่มีผู้ตอบ	-	-	-	-	1	2
รวม	50	100	50	100	50	100

15. การพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่ไม่เคยที่จะพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 72, 64 และ 60 ตามลำดับ และพบว่าตัวอย่างในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองเคยนานๆ ครั้ง ที่จะพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 26 และ 32 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มทดลอง 2 เคยบ่อยๆ ที่จะพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ร้อยละ 32 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามการพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้

การพบปะพูดคุยกับ เจ้าหน้าที่ป่าไม้	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคยบ่อยๆ	1	2	-	-	16	32
เคยนานๆ ครั้ง	13	26	16	32	3	6
ไม่เคยเลย	36	72	32	64	30	60
ไม่มีผู้ตอบ	-	-	-	-	1	2
รวม	50	100	50	100	50	100

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

16. การเข้ารับการอบรม พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่ไม่เคยอบรมในโครงการต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 78 และ 64 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มควบคุมซึ่งส่วนใหญ่เคยอบรมในโครงการต่างๆ ร้อยละ 62

กลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่อบรมในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ ร้อยละ 20 รองลงมาคือลูกเสือชาวบ้าน ร้อยละ 18 นอกนั้นอบรมในโครงการอื่นๆ เช่น ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทส.ปช.) กองทุนเพื่อพัฒนาชาติไทย (กนช.) กลุ่มอื่นๆ คณะกรรมการปฏิบัติงานอาสาป้องกันไฟป่า การอบรมเพื่อความมั่นคงภายใน และอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพย.) ตามลำดับ

กลุ่มทดลอง 1 ที่เคยอบรมนั้น ร้อยละ 22 อบรมในโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือและกองทุนเพื่อพัฒนาชาติไทย มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาคือไทยอาสาป้องกันชาติ (ทส.ปช.) ร้อยละ 16.7 นอกนั้นอบรมในโครงการอื่นๆ เช่น อาสาป้องกันไฟป่า ลูกเสือชาวบ้าน การอบรมเพื่อความมั่นคงภายใน และกลุ่มอื่นๆ ตามลำดับ

กลุ่มทดลอง 2 ที่เคยอบรมนั้นร้อยละ 36 อบรมในโครงการไทยอาสาป้องกันชาติไทย (ทส.ปช.) และกองทุนเพื่อพัฒนาชาติไทย (กนช.) มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมาคือ ลูกเสือชาวบ้าน คณะกรรมการปฏิบัติงานอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพย.) มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 11.4 นอกนั้นอบรมในโครงการอื่นๆ บ้าง ซึ่งมีเพียงเล็กน้อยคือ โครงการรณรงค์เพื่อการไม่รู้หนังสือ กลุ่มอื่นๆ การอบรมเพื่อความมั่นคงภายใน และอาสาป้องกันไฟป่า ตามลำดับ

ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนร้อยละของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จำแนกตามการอบรม
ด้านต่างๆ

การเข้ารับการอบรม	กลุ่มควบคุม จำนวน ร้อยละ		กลุ่มทดลอง 1 จำนวน ร้อยละ		กลุ่มทดลอง 2 จำนวน ร้อยละ	
เคย	31	62	11	22	18	36
ไม่เคย	19	38	39	78	32	64
รวม	50	100	50	100	50	100
กลุ่มที่เข้ารับการอบรม*						
- อาสาป้องกันไฟป่า	3	6	1	8.3	1	2.9
- โครงการรณรงค์- เพื่อการรู้หนังสือ	10	20	3	25.0	3	8.6
- ลูกเสือชาวบ้าน	9	18	1	8.3	8	11.4
- การอบรมเพื่อ- ความมั่นคงภายใน	3	6	1	8.3	2	5.7
- คณะกรรมการปฏิบัติงาน	4	8	2	16.7	7	11.4
- ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทส.ปช.)	7	14	3	25.0	7	20.0
- กองทุนเพื่อพัฒนา ชาติไทย (กนช.)	7	14	1	8.3	7	20.0
- อาสาพัฒนาและป้องกัน ตนเอง (อพป.)	2	4	-	-	4	11.4
- อื่นๆ	5	10	1	8.3	3	8.6
รวม	50	100	50	100	50	100

*แต่ละคนอาจจะเข้ารับการอบรมมากกว่า 1 โครงการ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงในระดับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ก่อนและหลังการเผยแพร่

- ก. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความรู้ของแต่ละหมู่บ้านทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

สมมติฐาน 1 ชาวบ้านในหมู่บ้านที่ได้รับการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่มีระดับความรู้ เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เพิ่มขึ้น ภายหลังจากการเปิดรับการเผยแพร่ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

1.1 จากการทดสอบระดับความรู้ก่อนและหลังการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนผสม พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการรับข่าวสารสูงกว่าก่อนรับข่าวสาร ซึ่งแสดงถึงประสิทธิผลในการเพิ่มความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ของสำนักงานป่าไม้เขตเชียงใหม่ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 การทดสอบความแตกต่างด้านความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการเผยแพร่ข่าวสาร โดยใช้สื่อมวลชนผสม (กลุ่มทดลอง 1)

	$\bar{x}$ (n=50)	S.D.	S.E.	t
ก่อนการให้ความรู้	10.2000	2.531	0.358	
หลังการให้ความรู้	12.1200	1.288	0.182	-5.44***

***P < .001

1.2 จากการทดสอบระดับความรู้ก่อนและหลังการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนผสมผนวกสื่อบุคคลพบว่าตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 2 มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการรับข่าวสารสูงกว่าก่อนรับข่าวสาร ซึ่งแสดงถึงประสิทธิผลในการเพิ่มความรู้ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ของสำนักงานป่าไม้เขตเชียงใหม่ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 การทดสอบความแตกต่างด้านความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการเผยแพร่ข่าวสาร โดยใช้สื่อมวลชนผสมผนวกสื่อบุคคล (กลุ่มทดลอง 2)

	$\bar{x}$ (n=50)	S.D.	S.E.	t
ก่อนการให้ความรู้	10.6800	1.953	0.276	
หลังการให้ความรู้	12.4600	1.541	0.218	-5.22***

***P < .001

ศูนย์วิทยุวิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับทัศนคติ
ของแต่ละหมู่บ้านก่อนและหลังการทดลอง

สมมติฐาน 2 ชาวบ้านในหมู่บ้านที่ได้รับการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่
มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในทางที่ดีขึ้น ภายหลังจาก
ได้รับการเผยแพร่ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

2.1 จากการทดสอบระดับทัศนคติก่อนและหลังการเผยแพร่ข่าวสาร
ผ่านสื่อมวลชนผสม พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 มีคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติด้าน
การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้
โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการรับข่าวสารสูงกว่าก่อนรับข่าวสาร ซึ่งแสดงถึงประสิทธิผล
ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในทางที่ดีขึ้นของหน่วยงาน
ประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ของสำนักงานป่าไม้เขตเชียงใหม่ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อ
2 ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 การทดสอบความแตกต่างด้านทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการเผยแพร่ข่าวสาร โดยใช้สื่อมวลชน
ผสม (กลุ่มทดลอง 1)

	$\bar{x}$ (n=50)	S.D.	S.E.	t
ก่อนการให้ความรู้	34.6600	5.224	0.739	
หลังการให้ความรู้	59.7800	5.842	0.826	-4.61***

***P < .001

2.2 จากการทดสอบระดับทัศนคติก่อนและหลังการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนผสมผนวกสื่อบุคคล พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 2 มีคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติด้านอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการรับข่าวสารสูงกว่าก่อนรับข่าวสาร ซึ่งแสดงถึงประสิทธิผลในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในทางที่ดีขึ้น ของหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ของสำนักงานป่าไม้เขตเชียงใหม่จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 การทดสอบความแตกต่างด้านทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการเผยแพร่ข่าวสาร โดยใช้สื่อมวลชนผสมผนวกสื่อบุคคล (กลุ่มทดลอง 2)

	$\bar{x}$ (n=50)	S.D.	S.E.	t
ก่อนการให้ความรู้	57.5200	6.444	0.911	
หลังการให้ความรู้	60.3400	5.282	0.747	-2.44*

*P < .05

ค. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบประสิทธิผลของสื่อมวลชนผสมกับสื่อมวลชนผสมผนวกสื่อบุคคล

สมมติฐาน 3 ชาวบ้านในหมู่บ้านที่ได้รับการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ที่ใช้สื่อมวลชนผสมผนวกสื่อบุคคล (Media Forum) จะมีความรู้เพิ่มขึ้น และเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่ดีขึ้นมากกว่าหมู่บ้านที่ใช้สื่อมวลชนผสม (Multi Mass Media) อย่างเดียว

3.1 จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนหมวดความรู้ที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มทดลอง 1 มีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนหมวดความรู้ที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มทดลอง 2 อยู่เพียงเล็กน้อย ซึ่งเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนหมวดความรู้ที่เพิ่มขึ้นระหว่างกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนหมวดความรู้ที่เพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ากลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ได้รับความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แล้ว มีความรู้เพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3

ตารางที่ 21 การทดสอบความแตกต่างของความรู้ที่เพิ่มขึ้นระหว่างกลุ่มทดลอง 1 กับกลุ่มทดลอง 2

กลุ่ม	$\bar{x}$ (ความรู้ที่เพิ่ม)	S.D.	S.E.	t
ทดลอง 1	1.9200	2.498	0.353	0.29
ทดลอง 2	1.7800	2.410	0.341	

N = 50

3.2 ตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนหมวดทัศนคติที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มทดลอง 1 มีค่ามากกว่ากลุ่มทดลอง 2 อยู่เพียงเล็กน้อย ซึ่งเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนหมวดทัศนคติที่เพิ่มขึ้นระหว่างกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 แล้ว พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนหมวดทัศนคติที่เพิ่มขึ้นนั้น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ากลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 ได้รับความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แล้ว มีทัศนคติเพิ่มขึ้น แต่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

ตารางที่ 22 การทดสอบความแตกต่างของทัศนคติที่เพิ่มขึ้นระหว่างกลุ่มทดลอง 1 กับกลุ่มทดลอง 2

กลุ่ม	$\bar{x}$ (ทัศนคติที่เพิ่ม)	S.D.	S.E.	t
ทดลอง 1	5.1200	7.847	1.110	1.44
ทดลอง 2	2.8200	8.161	1.154	

N = 50

- ง. การทดสอบสมมติฐาน วัดประสิทธิผลของการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่
เปรียบเทียบหมู่บ้านควบคุมและหมู่บ้านทดลอง

สมมติฐาน 4 ชาวบ้านในหมู่บ้านที่ได้รับการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่
จะมีความรู้และเปลี่ยนแปลงทัศนคติมากกว่าหมู่บ้านที่ไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่

4.1 เปรียบเทียบความแตกต่างด้านความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองพบว่า ความรู้ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่และกลุ่มทดลองที่ได้รับข่าวสารการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ จะมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4 ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 การทดสอบความแตกต่างของความรู้ จำแนกตามกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

SOURCE	D.F.	SUM OF SQUARES	MEAN SQUARES	F RATIO
BETWEEN GROUPS	2	71.0533	35.5267	15.1938***
WITHIN GROUPS	147	343.7200	2.3382	
TOTAL	149	414.7733		

*** P < .001

4.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองตามวิธีของ Scheffé ปรากฏว่า กลุ่มที่แตกต่างกัน คือ

1. กลุ่มทดลอง 1 กับกลุ่มควบคุม มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จะเห็นได้ว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ โดยการใช้สื่อมวลชนผสมมีความรู้มากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่

2. กลุ่มทดลอง 2 กับกลุ่มควบคุมมีความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จะเห็นได้ว่ากลุ่มทดลอง 2 ที่ได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ โดยการใช้สื่อมวลชนผสมผนวกสื่อบุคคลมีความรู้มากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 การทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองในด้านความรู้ ตามวิธีของ Scheffé

$\bar{x}$	กลุ่ม	กลุ่ม		
		1	2	3
10.8600	1 (กลุ่มควบคุม)			
12.1200	2 (กลุ่มทดลอง 1)	***		
12.4600	3 (กลุ่มทดลอง 2)	***		

***กลุ่มเปรียบเทียบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4.3 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำแนกตามกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง พบว่า ทัศนคติของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่และกลุ่มทดลองที่ได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ จะมีทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่แตกต่างกันด้วย ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4 ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 การทดสอบความแตกต่างของทัศนคติ จำแนกตามกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

SOURCE	D.F.	SUM OF SQUARES	MEAN SQUARES	F RATIO
BETWEEN GROUPS	2	1398.8933	699.4467	26.4601***
WITHIN GROUPS	147	3885.8000	26.4340	
TOTAL	149	5294.6933		

*** P < .001

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองตามวิธีของ Scheffé ปรากฏว่า กลุ่มที่แตกต่างกัน คือ

1. กลุ่มทดลอง 1 กับกลุ่มควบคุม มีทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนหมวดทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จะเห็นได้ว่ากลุ่มทดลอง 1 ที่ได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ โดยการใช้สื่อมวลชนผสมมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่ดีขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่

2. กลุ่มทดลอง 2 กับกลุ่มควบคุม มีทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนหมวดทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จะเห็นได้ว่ากลุ่มทดลอง 2 ที่ได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ โดยการใช้สื่อมวลชนผสมผนวกสื่อบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่ดีขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 การทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองในด้านทัศนคติ ตามวิธีของ Scheffé

$\bar{x}$	กลุ่ม	กลุ่ม		
		1	2	3
53.6000	1 (กลุ่มควบคุม)			
59.7800	2 (กลุ่มทดลอง 1)	***		
60.3400	3 (กลุ่มทดลอง 2)	***		

***กลุ่มเปรียบเทียบที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และพฤติกรรม กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

สมมติฐาน 5 เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับรายได้ อาชีพ การไว้เชื้อเพลิง จำนวนที่ดินที่ถือครองเป็นกรรมสิทธิ์ ขนาดครอบครัว เคยเป็นสมาชิกกลุ่มเคยรับทราบเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เคยพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ และเคยได้รับการอบรมด้านต่างๆ มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้และทัศนคติในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

5.1 จากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 12 ตัวแปร ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 27

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และพฤติกรรม กับระดับความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของกลุ่มทดลอง

ลำดับที่	ตัวแปร	ความรู้	
		กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2
1	อายุ	.0436	-.1206
2	การศึกษา	-.0135	.1293
3	รายได้	.1957	-.1163
4	ขนาดที่ดิน	.0358	-.1623
5	ขนาดครอบครัว	-.0007	-.0838
6	เพศ (ชายหรือหญิง)	-.0064	-.2178
7	การใช้เชื้อเพลิง (ใช้ถ่าน-ฟืน หรืออย่างอื่น)	-.0573	.0200
8	อาชีพหลัก (ทำนาหรืออาชีพอื่น)	.0189	-.0126
9	เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม (เคยหรือไม่เคยเป็น)	.0722	-.3005
10	เคยรับทราบเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ (ทราบหรือไม่เคยรับทราบ)	.1152	-.0329
11	เคยพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ (เคยหรือไม่เคย)	.2750	.1363
12	เคยได้รับการอบรมด้านต่างๆ (เคยหรือไม่เคย)	.1443	-.0140

หมายเหตุ ลำดับที่ 1-5 ทดสอบค่าสหสัมพันธ์แบบ Pearson และลำดับที่ 6-12
แบบ Point-biserial

5.2 จากการทดสอบค่าสหสัมพันธ์ พบว่า ตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 12 ตัวแปร มีเพียงการไร่เชื้อเพลิง (ในกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มทดลอง 2) และการเคยพบปะ พูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ (ในกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2) เท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเรื่องอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายถึงชาวบ้านที่ใช้ถ่านและฟืน จะมีทัศนคติในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในทางลบ และชาวบ้านที่เคยพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้จะมีทัศนคติในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในทางบวก ดังตารางที่ 28

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson และแบบ Point biserial ระหว่างตัวแปรทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และพฤติกรรม กับทัศนคติเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ลำดับที่	ตัวแปร	ทัศนคติ	
		กลุ่มทดลอง 1	กลุ่มทดลอง 2
1	อายุ	.0419	.0211
2	การศึกษา	-.0135	.1178
3	รายได้	.2778	-.1163
4	ขนาดที่ดิน	-.1953	.3252
5	ขนาดครอบครัว	-.2317	-.0186
6	เพศ (ชายหรือหญิง)	-.2232	-.0925
7	การใช้เชื้อเพลิง (ใช้ถ่าน-ฟืน หรืออย่างอื่น)	-.0897	-.3583*
8	อาชีพหลัก (ทำนาหรืออาชีพอื่น)	.0727	-.1566
9	เคยเป็นสมาชิกกลุ่ม (เคยหรือไม่เคยเป็น)	.0093	-.1095
10	เคยรับทราบเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ (ทราบหรือไม่เคยทราบ)	-.0682	-.0374
11	เคยพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ (เคยหรือไม่เคย)	.3078*	.3047*
12	เคยได้รับการอบรมด้านต่างๆ (เคยหรือไม่เคย)	.0449	-.2086

* $P < .05$

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ของหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

1. สื่อที่ให้ความเข้าใจมากที่สุด พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 ให้ความเห็นว่าสื่อที่ให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้ดีที่สุดคือ วิดีทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 58 ของผู้ตอบ รองลงมาคือสไลด์ประกอบเสียง คิดเป็นร้อยละ 26 แสดงว่าวิดีโอทัศน์มีบทบาทมากที่สุดในการให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

สำหรับกลุ่มทดลอง 2 พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มนี้ให้ความเห็นว่าสื่อที่ให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้เข้าใจมากที่สุดคือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมาคือวิดีโอทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 36 แสดงว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้มีบทบาทมากที่สุดในการให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และพบว่าตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 2 ไม่มีใครมีความเห็นว่าแผ่นพับจะให้ความเข้าใจมากที่สุด ดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 จำนวนร้อยละของกลุ่มทดลองที่ได้รับการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ จำแนกตามลำดับสื่อที่ให้ความเข้าใจมากที่สุด

ชนิดของสื่อ	กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สไลด์ประกอบเสียง	13	26	8	16
วิดีโอทัศน์	29	58	18	36
แผ่นพับ	2	4	-	-
โปสเตอร์	6	12	3	6
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้	-	-	21	42
รวม	50	100	50	100

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72) มีความคิดว่าเนื้อหาที่นำมาประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เหมาะสมดีแล้ว รองลงมามีความคิดเห็นว่าควรเพิ่มเนื้อหาอีก (ร้อยละ 28) สำหรับในกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80) มีความคิดเห็นว่าเนื้อหาเหมาะสมดีแล้ว รองลงมามีความคิดเห็นว่า ควรเพิ่มเนื้อหาอีก (ร้อยละ 20) และพบว่าทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีผู้ใดมีความเห็นว่าควรลดเนื้อหาลง ดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 จำนวนร้อยละของกลุ่มทดลอง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่นำมาประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่

เนื้อหา	กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เหมาะสมดีแล้ว	36	72	40	80
ควรเพิ่มเนื้อหาอีก	14	28	10	20
ควรลดเนื้อหาลง	-	-	-	-
รวม	50	100	50	100

3. ภาษาที่ใช้ พบว่า ประชาชนในกลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70) มีความคิดเห็น่าภาษาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ครั้งนี้เข้าใจดี รองลงมาเห็นว่าเข้าใจบางส่วน มีร้อยละ 28 และที่เห็นว่ามากเกินไปไม่ค่อยเข้าใจ มีเพียงร้อยละ 2 สำหรับตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90) มีความคิดเห็น่าภาษาที่ใช้เข้าใจดี มีเพียงเล็กน้อยที่มีความคิดเห็น่าเข้าใจบางส่วน (ร้อยละ 10) และไม่มีผู้ใดมีความคิดเห็น่าภาษาที่ใช้ยากเกินไป ไม่ค่อยเข้าใจ ดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 จำนวนร้อยละของกลุ่มทดลอง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่

ภาษาที่ใช้	กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เข้าใจดี	35	70	45	90
เข้าใจบางส่วน	14	28	5	10
ยากเกินไป ไม่ค่อยเข้าใจ	1	2	-	-
รวม	50	100	50	100

4. การอธิบายของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 2 ที่ได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่แบบสื่อมวลชนผสมผนวกสื่อบุคคลเกือบทั้งหมดมีความคิดเห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ อธิบายเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้เข้าใจดี (ร้อยละ 96) มีเพียงเล็กน้อย ที่คิดว่าอธิบายไม่ค่อยเข้าใจ (ร้อยละ 4) และพบว่าไม่มีผู้ใดมีความคิดเห็นว่าเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ อธิบายไม่รู้เรื่องเลย ดังตารางที่ 32

ตารางที่ 32 จำนวนร้อยละของกลุ่มทดลอง 2 จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการอธิบายของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้

การอธิบายของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้	กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ
อธิบายได้เข้าใจดี	48	96
อธิบายไม่ค่อยเข้าใจ	2	4
อธิบายไม่รู้เรื่องเลย	-	-
รวม	50	100

5. เวลาที่ใช้ พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่มีความคิดเห็น
ว่า เวลาที่ใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารเหมาะสมดีแล้ว (ร้อยละ 76) บางคนคิดว่า
ควรเพิ่มเวลาอีก (ร้อยละ 7) และอีกร้อยละ 5 เห็นว่าควรลดเวลาลงสำหรับ
ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 70) มีความคิดเห็นว่าเป็นเวลาที่ใช้
เผยแพร่ข่าวสารเหมาะสมดีแล้ว มีบางคนคิดว่าควรเพิ่มเวลาอีก (ร้อยละ 24)
และมีเพียงเล็กน้อย (3 คน) ที่คิดว่าควรลดเวลาลง คิดเป็นร้อยละ 6 ดังตาราง
ที่ 33

ตารางที่ 33 จำนวนร้อยละของกลุ่มทดลอง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลา
ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่

เวลาที่ใช้	กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เหมาะสมดีแล้ว	38	76	35	70
ควรเพิ่มเวลาอีก	7	14	12	24
ควรลดเวลาลงอีก	5	10	3	6
รวม	50	100	50	100

6. ความต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่อีก คิดเป็นร้อยละ 92 มีเพียงเล็กน้อยที่ไม่ต้องการหรือเฉยๆ สำหรับในกลุ่มทดลอง 2 เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98) มีความต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่อีก ดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 จำนวนร้อยละของกลุ่มทดลอง จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่อีก

ความต้องการ	กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการ	46	92	49	98
ไม่ต้องการ	1	2	-	-
เฉยๆ	2	4	1	2
ผู้ไม่ตอบ	1	2	-	-
รวม	50	100	50	100

7. การนำไปใช้ พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่มีความคิดที่จะนำความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไปใช้ในชีวิตประจำวันมาก คิดเป็นร้อยละ 70 และจะนำไปใช้น้อย คิดเป็นร้อยละ 30 สำหรับตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 2 ส่วนใหญ่มีความคิดที่จะนำความรู้ไปใช้มาก คิดเป็นร้อยละ 84 และจะนำไปใช้น้อย ร้อยละ 16 ดังตารางที่ 35

ตารางที่ 35 จำนวนร้อยละของกลุ่มทดลอง จำแนกตามการนำความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การนำไปใช้	กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้มาก	35	70	42	84
ใช้น้อย	15	30	8	16
รวม	50	100	50	100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. การนำความรู้ไปเผยแพร่ พบว่า ตัวอย่างในกลุ่มทดลอง 1 ส่วนใหญ่จะนำความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับข่าวสารจากหน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ไปเผยแพร่กับญาติ พี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 39.56 รองลงมา คือ บิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 23.07 สำหรับกลุ่มทดลอง 2 มีความคิดเห็นเหมือนกลุ่มทดลอง 1 คือส่วนใหญ่นำความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ไปเผยแพร่กับญาติ พี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 82.32 รองลงมาคือ บิดามารดา ร้อยละ 27.27 ดังตารางที่ 36

ตารางที่ 36 จำนวนร้อยละของกลุ่มทดลอง จำแนกตามการนำความรู้ไปเผยแพร่

การนำความรู้ไปเผยแพร่*	กลุ่มทดลอง 1		กลุ่มทดลอง 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อน	18	19.78	23	23.24
ญาติ พี่น้อง	36	39.56	32	32.32
บิดา มารดา	21	23.07	27	27.27
ครู	7	7.69	6	6.06
อื่นๆ	9	9.90	11	11.11
รวม	50	100	50	100

*แต่ละคนอาจจะนำความรู้ไปเผยแพร่มากกว่า 1 คน